

Raadslid Louwerens

Datum	Uw kenmerk	Zaaknummer	In behandeling bij
1 juni 2026		1097822	Sociaal Team Beleid tel. 14 0162

Onderwerp

Beantwoording vragen ex. art. 39 van raadslid Louwerens van de fractie van PRO Oosterhout over leerlingenvervoer

Geachte heer Louwerens,

Op 6 mei heeft u namens de fractie van PRO Oosterhout vragen gesteld op basis van art. 39 van het Reglement van Orde van de gemeenteraad, over leerlingenvervoer. In deze brief beantwoorden wij uw vragen.

Vragen

1. *Hoeveel leerlingen maakten in de afgelopen drie schooljaren gebruik van het leerlingenvervoer tbv het speciaal (basis)onderwijs?*

In de afgelopen drie schooljaren maakten de volgende aantallen leerlingen gebruik van het leerlingenvervoer:

Schooljaar 2025-2026: 350

Schooljaar 2024-2025: 410

Schooljaar 2023-2024: 413

Er is sprake van een daling in het gebruik van het leerlingenvervoer. Deze daling is grotendeels te verklaren door afname van het aantal leerlingen dat wordt vervoerd naar de islamitische basisschool in Breda. Voor de leerjaren die inmiddels in Oosterhout worden aangeboden, vervalt het leerlingenvervoer naar Breda. Tevens daalt het aantal toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) voor het speciaal (basis) onderwijs.

2. *Wat is de prognose voor komend schooljaar als het gaat om het aantal leerlingen dat gebruikmaakt van het leerlingenvervoer tbv het speciaal (basis)onderwijs?*

De prognose voor schooljaar 2026-2027 bedraagt circa 340 leerlingen. Naar verwachting zet de lichte daling door. Dit hangt samen met de verdere uitbreiding van het aantal leerjaren op de islamitische basisschool in Oosterhout.

3. *Tot vorig jaar voerde de gemeente het aanvraagproces voor leerlingenvervoer in eigen beheer uit. Dit jaar is dit proces extern uitbesteed aan Forseti, een bedrijf gespecialiseerd in het complete proces van doelgroepenvervoer. Wat is de reden van het uitbesteden van het aanvraagproces?*

In het collegevoorstel is opgenomen dat de huidige bezetting binnen de organisatie beperkt is en dat de aanwezige kennis op dit terrein kwetsbaar is. De beschikbare capaciteit is onvoldoende om zowel de structurele werkzaamheden als de jaarlijkse piek rondom het nieuwe schooljaar zorgvuldig uit te voeren. Daarnaast is de benodigde expertise smal belegd, waardoor risico's ontstaan op uitval en kwaliteitsverlies.

Door het proces tijdelijk extern te beleggen bij een gespecialiseerde partij wordt de piekbelasting opgevangen en wordt de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening geborgd. Tegelijkertijd ontstaat binnen de organisatie ruimte om te werken aan een duurzame inrichting van het proces. De tijdelijke uitbesteding biedt daarnaast de mogelijkheid om toe te werken naar een meer integrale dienstverlening voor gezinnen met meerdere hulpvragen. Ook kan rekening worden gehouden met de ontwikkelingen in het onderwijs, zoals de groei van de Islamitische school in Oosterhout en de beweging naar inclusiever onderwijs.

Gedurende de uitbestedingsperiode wordt onderzocht welke structurele inrichting van het aanvraag- en toewijzingsproces het beste aansluit bij de gemeentelijke organisatie. De opdracht is daarom tijdelijk aangegaan, met de mogelijkheid tot een beperkte verlenging.

4. *Brengt dit een kostenbesparing met zich mee? Zo ja, hoeveel kosten worden hiermee bespaard?*

Er is geen sprake van kostenbesparing. Gezien de beperkte ambtelijke capaciteit en de kwetsbare kennispositie binnen de organisatie was uitbesteding de meest passende oplossing om de continuïteit en zorgvuldige uitvoering van het uitvoeringsproces te waarborgen.

5. *Welke kosten zijn er verbonden aan het uitbesteden van het aanvraagproces aan Forseti?*

In het collegevoorstel zijn de totale kosten voor het uitbesteden van het aanvraag- en toewijzingsproces als volgt opgenomen: naar verwachting € 72.000, bestaande uit eenmalige implementatiekosten € 11.000 en jaarlijkse uitvoeringskosten € 61.000 (zolang de opdracht duurt).

6. *Is het aanvraagformulier voor leerlingenvervoer zoals opgesteld door Foresti getoetst aan de door de raad vastgestelde verordening bekostiging leerlingenvervoer?*

Ja. Forseti heeft van de gemeente Oosterhout de expliciete opdracht gekregen om volledig te werken conform de door de raad vastgestelde Verordening bekostiging leerlingenvervoer.

Om op het speciaal (basis)onderwijs toegelaten te worden, is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Een TLV wordt afgegeven door het Samenwerkingsverband PO/VO en wordt doorgaans voor een periode van meerdere schooljaren afgegeven.

7. *Waarom is de aanvraag voor leerlingenvervoer niet gekoppeld aan de periode dat de TLV geldig is? Immers, indien er veranderingen plaatsvinden, moeten deze worden doorgegeven aan de gemeente.*

De duur van de TLV is niet bepalend voor de periode waarvoor leerlingenvervoer wordt toegekend. In de Verordening leerlingenvervoer, vastgesteld door de raad, is vastgelegd dat aanvragen jaarlijks worden beoordeeld en dat de toekenning per schooljaar plaatsvindt. Deze werkwijze sluit aan bij het uitgangspunt dat de toekenning van leerlingenvervoer afhankelijk is van omstandigheden die in de loop van de tijd kunnen veranderen. Een meldplicht voor ouders alleen biedt onvoldoende basis om leerlingenvervoer voor meerdere jaren vooruit te beoordelen. Niet alle relevante veranderingen zijn voor ouders altijd duidelijk herkenbaar als een wijziging die gemeld moet worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van de zelfstandigheid van de leerling of de vraag of een andere vervoersvorm meer passend en doelmatig is. In dergelijke gevallen is een actieve en periodieke beoordeling van de gemeente noodzakelijk.

Bij de aanvraag voor leerlingenvervoer wordt een aantal vragen gesteld. Afhankelijk van de beantwoording kunnen er verschillende vervolgvragen gesteld worden.

8. *Bij alle opties wordt de vraag gesteld of de leerling een handicap of een beperking heeft. Bent u het met de fractie van PRO eens dat ouders hun kind zien en nemen zoals het is en dat dit niet direct als een beperking wordt ervaren, waardoor de vraag verkeerd begrepen kan worden? Zo nee, waarom niet?*

Het college begrijpt dat de vraag of sprake is van een handicap of beperking door ouders verschillend kan worden geïnterpreteerd en dat dit niet altijd aansluit bij de manier waarop zij naar hun kind kijken. Het college kan tegelijkertijd toelichten dat deze vraag wordt gesteld vanuit een functioneel en juridisch kader. Zij is bedoeld om te bepalen of en zo ja op welke wijze leerlingenvervoer kan worden toegekend op grond van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2022. Het vaststellen of sprake is van een handicap of beperking in de zin van de verordening is van invloed op de toe te passen criteria, zoals het al dan niet gelden van de afstandsgrens. De beantwoording van deze vraag wordt betrokken bij de totale beoordeling en vormt samen met andere relevante informatie de basis voor het besluit over leerlingenvervoer.

9. *Bij alle opties wordt de vraag gesteld of de leerling een handicap of een beperking heeft. Hoe verhoudt deze vraag zich tot de geldende verordening, waar met geen woord wordt gerept over kinderen met een beperking?*

In de Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2022 wordt expliciet aangesloten bij het begrip *handicap*. In artikel 1 is een 'gehandicapte leerling' gedefinieerd als een leerling die door een structurele lichamelijke, verstandelijke, zintuiglijke of psychische handicap niet, of niet zelfstandig, gebruik kan maken van fiets of openbaar vervoer.

De vraag in het aanvraagformulier sluit aan bij deze definitie en is bedoeld om te beoordelen of een leerling onder deze categorie valt en daarmee in aanmerking komt voor (aangepast) leerlingenvervoer. Het aanvraagformulier geeft hiermee uitvoering aan de verordening en maakt de daarin opgenomen criteria concreet en toetsbaar.

Zoals al eerder aangegeven, een TLV wordt door het samenwerkingsverband PO/VO verstrekt. Door het nastreven van inclusief onderwijs zijn scholen steeds beter in staat om leerlingen die in het verleden werden doorverwezen naar speciaal (basis)onderwijs passend onderwijs binnen de reguliere school te bieden. Het samenwerkingsverband PO/VO controleert hier streng op en geeft dan ook steeds minder TLV's af. De leerlingen die wel een TLV ontvangen, zijn op basis van hun onderwijs- en ondersteuningsbehoeften dan ook écht aangewezen op het speciaal (basis)onderwijs.

10. *Op basis van bovenstaande kunnen we er vanuit gaan dat alle leerlingen die zijn aangewezen op het speciaal (basis)onderwijs, hier met een zeer goede reden naartoe gaan. Immers, de aanvraag voor een TLV is al door specialisten beoordeeld. Komt hieruit in de meeste gevallen al niet duidelijk naar voren dat zij zijn aangewezen op leerlingenvervoer, tenzij ze binnen de gestelde kilometergrens wonen?*

Een toelaatbaarheidsverklaring ziet uitsluitend toe op de onderwijstoelating en niet op de noodzaak of de vorm van leerlingenvervoer. Bij de beoordeling van leerlingenvervoer gaan we uit van de mogelijkheden en zelfstandigheid die een leerling heeft of kan ontwikkelen. Er wordt gekeken of en hoe deze zelfstandigheid, eventueel ook binnen het vervoer zelf, kan worden versterkt. Dit gebeurt vanuit de overtuiging dat het ontwikkelen van zelfstandigheid bijdraagt aan de ontwikkeling en toekomstmogelijkheden van de leerling, uiteraard binnen wat voor de leerling haalbaar en passend is.

Hierbij wordt aangesloten bij de Verordening bekostiging leerlingenvervoer die door de raad is vastgesteld. Ook binnen het speciaal onderwijs zijn er momenteel leerlingen die zelfstandig kunnen reizen, bijvoorbeeld met de fiets of het openbaar vervoer. Het college acht het van belang om deze zelfstandigheid te erkennen en niet op voorhand te veronderstellen dat leerlingen met een TLV altijd aangewezen zijn op leerlingenvervoer. Een TLV is daarmee geen automatische indicatie voor leerlingenvervoer. Een afzonderlijke en jaarlijkse beoordeling blijft aangewezen om vast te stellen of vervoer nodig is en, zo ja, in welke vorm dit het beste aansluit bij de mogelijkheden en ontwikkeling van de leerling.

11. Wanneer bij de vragen wordt aangevinkt dat de leerling geen handicap of beperking heeft, wordt gevraagd of het mogelijk is om met het openbaar vervoer of met de fiets te reizen. Dit geldt voor leerlingen vanaf 10 jaar. Bent u het met de fractie van PRO eens dat het voor deze kwetsbare doelgroep, die écht afhankelijk is van het speciaal (basis)onderwijs, niet te doen is om alleen meerdere kilometers heen en terug te moeten afleggen met de bus of de fiets? Ter illustratie: vanuit de wijk Oud-West naar SO Het Kasteel in Breda is de enkele reistijd per bus, inclusief 3x overstappen, wandel- en wachttijd 70 minuten.

Het college begrijpt dat lange en complexe reisbewegingen, zoals in het genoemde voorbeeld, voor leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs belastend kunnen zijn.

De beoordeling van leerlingenvervoer volgt de systematiek van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2022, zoals vastgesteld door uw raad. Uitgangspunt daarbij is een individuele beoordeling per leerling, waarbij wordt gekeken of zelfstandig reizen met de fiets of het openbaar vervoer, al dan niet met begeleiding, in redelijkheid mogelijk is.

In deze beoordeling worden niet alleen leeftijd en afstand betrokken, maar nadrukkelijk ook de feitelijke reistijd, het aantal overstappen en de complexiteit van de reis. Situaties zoals een lange reistijd of meerdere overstappen worden daarin expliciet meegewogen.

De vragen in het aanvraagformulier dienen om deze afweging zorgvuldig te kunnen maken. Er is geen sprake van een generieke verplichting voor leerlingen vanaf 10 jaar om zelfstandig te reizen; per individuele situatie wordt beoordeeld wat haalbaar en passend is, conform de door de raad vastgestelde verordening.

12. Wanneer in de aanvraag wordt aangegeven dat de leerling, ouder dan 10 jaar, alleen mét begeleiding met de bus of op de fiets kan reizen, komt het volgende antwoord in beeld: "U bepaalt uiteraard zelf of uw kind zelfstandig kan reizen of begeleiding nodig heeft. Van een vergoeding voor de begeleider kan echter alleen sprake zijn als de leerling jonger is dan 9 jaar. De leeftijd per begin schooljaar is daarbij bepalend. Uw kind is per 01-08-2026 ouder dan 9 jaar. Dit betekent dat u niet in aanmerking komt voor een begeleidersvergoeding. De vragenlijst gaat er nu verder vanuit dat uw kind zelfstandig kan reizen." Hoe is deze uitspraak te rijmen met artikel 4.5 van de geldende verordening: "Wanneer de leerling de leeftijd van 9 jaar bereikt, kunnen burgemeester en wethouders in overleg met de ouders, desgewenst de leerling en in samenhang met het ontwikkelingsperspectief een persoonlijk vervoersontwikkelingsplan opstellen, waarin de weg naar zelfstandig reizen naar school wordt beschreven alsmede de mogelijkheden van de leerling. Dit plan maakt onderdeel uit van het besluit op de aanvraag."

De in de vraag aangehaalde tekst in het aanvraagformulier was niet in lijn met de geldende verordening en is inmiddels aangepast. Er is ten onrechte uitgegaan van een leeftijdsgrens van 9 jaar. In artikel 18 van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer 2022 is opgenomen dat een leerling in aanmerking kan komen voor bekostiging van openbaar vervoer met begeleiding wanneer onder andere wordt voldaan aan de afstandsgrens en de leerling jonger is dan 12 jaar én niet in staat is zelfstandig te reizen. De verordening vraagt om een afweging in samenhang, waarbij steeds wordt gekeken naar de individuele situatie van de leerling. Er blijft dus ruimte voor maatwerk, ook boven de leeftijd van 12 jaar.

Dit staat overigens los van artikel 4.5 van de verordening, waarin is opgenomen dat vanaf 9 jaar met ouders en leerling gewerkt kan worden aan het vergroten van de zelfstandigheid, bijvoorbeeld via een vervoersontwikkelplan. Dit artikel is gericht op de ontwikkeling van de leerling en niet op de bekostiging van begeleiding.

Aanvragen worden altijd individueel en zorgvuldig beoordeeld. Het aanvraagformulier is daarbij ondersteunend, maar niet bepalend voor het besluit. Alle informatie wordt in samenhang beoordeeld en waar nodig wordt contact opgenomen met ouders om de situatie te verduidelijken of te corrigeren. De onjuiste formulering in het aanvraagformulier heeft daarom geen gevolgen gehad voor reeds genomen besluiten. Met de aanpassing is de werkwijze weer in overeenstemming gebracht met de verordening.

In de vragenlijst wordt benoemd dat de gemeente het bevorderen van zelfredzaamheid bij kinderen belangrijk vindt. Er wordt een aantal redenen benoemd waarom dit van belang is, waaronder: "uit onderzoek blijkt dat bij leerlingen die hun zelfstandigheid (leren) vergroten de schoolprestaties meestal ook verbeteren."

13. Op welk onderzoek is deze uitspraak gebaseerd? Kunt u ons dit onderzoek doen toekomen?

De uitvoerende partij heeft aangegeven dat de formulering in de vragenlijst niet is gebaseerd op één specifiek onderzoek. Hoewel de uitvoerende partij enkele publicaties heeft aangedragen die raken aan het belang van zelfregulatie en gedrag in het leerproces, geven deze geen directe onderbouwing voor de in de vragenlijst opgenomen stelling.

De betreffende formulering wekt echter wel de indruk dat sprake is van een concrete, onderzoeksmatige onderbouwing. Omdat dit niet het geval is, heeft het college de uitvoerende partij verzocht de tekst aan te passen. Daarbij is tevens aangegeven dat de betreffende zin niet noodzakelijk is voor het doel van de vraag en daarom als overbodig kan worden beschouwd en geschrapt kan worden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Oosterhout

, burgemeester,

, secretaris.